

Przykładowy zakładowy plan postępowania awaryjnego – dla stomatologii

ZAKŁADOWY PLAN POSTĘPOWANIA AWARYJNEGO:

1. Dane podstawowe jednostki organizacyjnej:

- a) nazwa, siedziba, adres i numer telefonu
- b) numer faksu lub adres e-mail
- c) rodzaj wykonywanej działalności związanej z narażeniem , kategoria zagrożeń, (załącznik nr 5 do ustawy). Działalność związana z narażeniem zostaje zakwalifikowana do III kategorii narażenia i dotyczy:

- stosowania urządzeń wytwarzających promieniowanie jonizujące na terenie jednostki organizacyjnej w pracowni rentgenowskiej oraz poza pracownią,
- uruchamiania pracowni, w których stosowane są źródła promieniowania jonizującego.

1a) Zezwolenia na wykonywanie działalności związanej z narażeniem, określenie komórki organizacyjnej prowadzącej bezpośrednio tę działalność.

1b) Schemat organizacyjny jednostki organizacyjnej, powiązania między komórkami i osobami zajmującymi stanowiska w zakresie przygotowania i reagowania na zdarzenie radiacyjne – z wyjątkiem działalności wykonywanej jednoosobowo i osobiście.

2. Imię , nazwisko i dane kontaktowe:

- Kierownika Jednostki Organizacyjnej – imię, nazwisko, nr tel. / e-mail/,
- Osoby odpowiedzialnej za wewnętrzny nadzór nad realizacją zadań z zakresu przygotowania i reagowania na zdarzenie radiacyjne – imię , nazwisko, nr tel. /e-mail/,
- Inspektora Ochrony Radiologicznej- numer, typ i data obowiązywania jego uprawnień (z wyłączeniem aparatów do zdjęć wewnątrzustnych)

3. Zakres obowiązków członków ekipy awaryjnej oraz ich dane kontaktowe;

Członkami grupy awaryjnej są pracownicy jednostki organizacyjnej, posiadający uprawnienia do obsługi aparatury rtg.

- wymienić osoby oraz ich dane kontaktowe

4. Dane kontaktowe organów i służb, które mogą być zaangażowane w likwidację zagrożenia:

- najbliższej jednostki Państwowej Straży Pożarnej **998** lub **112** .....
- najbliższej stacji pogotowia ratunkowego **999** lub **112** .....
- najbliższej jednostki Policji **997** lub **112** .....
- Państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego .....

5. Wykaz sprzętu awaryjnego

- środki ochrony osobistej (fartuchy, kołnierze) oraz dozymetry indywidualne.

6. Plan jednostki organizacyjnej zawiera:

1. rozmieszczenie aparatów rtg,
2. drogi ewakuacji, miejsce zbiórki,
3. miejsca przechowywania sprzętu awaryjnego,

(załącznik: plany z projektów ochrony radiologicznej oraz ppoż).

7. Lista mogących potencjalnie wystąpić sytuacji awaryjnych oraz procedur postępowania awaryjnego:

- uszkodzenie głowicy/kołpaka aparatu rtg – należy zaniechać dalszej pracy i zgłosić usterkę do serwisowi aparatu,
- aparat rtg pomimo zwolnienia przycisku ekspozycji nadal emituje promieniowanie, blokada systemu sterowania aparatem rtg – aparat należy wyłączyć z gniazdka, lub wyłączyć dopływ zasilania
- mechaniczne uszkodzenie aparatu rtg-wyłączyć aparat,
- kradzież aparatu rtg na terenie obiektu: wezwać policję,
- utrata kontroli nad aparatem rtg: wezwać policję,
- stałe przekraczanie poziomów referencyjnych dawek: przeprowadzić audyt wewnętrzny
- podwyższone odczyty dawek indywidualnych pracowników: przeprowadzić postępowanie wyjaśniające.

8. Procedury postępowania (pkt 7) w sytuacji awaryjnych

- w razie awarii aparatów rtg zostaną one niezwłocznie wyłączone i zabezpieczone przed przypadkowym włączeniem.

9. Kryteria uruchomienia planu postępowania awaryjnego

- kryterium do uruchomienia planu postępowania awaryjnego jest zauważenie przez operatora aparatu rtg lub inną osobę, potencjalnych sytuacji awaryjnych wymienionych w pkt.7.

10. Działania podejmowane w celu ochrony ludności i pracowników jednostki organizacyjnej przed promieniowaniem jonizującym, zoptymalizowanych dla poszczególnych działań awaryjnych

- w razie zaistnienia zdarzenia radiacyjnego wstrzymuje się dalszą pracę medycznej pracowni rtg do czasu wyjaśnienia przyczyn zaistniałej sytuacji. (Przerwanie zasilania aparatu rtg powoduje brak narażenia pracowników, pacjentów , ogółu ludności.)

W razie awarii personel obsługujący aparat rtg dokonuje wstępnej oceny sytuacji w celu ustalenia, czy awaria ograniczona jest wyłącznie do uszkodzenia aparatu rtg, czy też doszło do narażenia pracowników, pacjenta i środowiska/uszkodzenia zainstalowanych osłon stałych;

– kierownik jednostki organizacyjnej podejmuje decyzję czy aparat rtg nadaje się do dalszej eksploatacji.(serwis dokonuje przeglądu technicznego, dokonuje naprawy, przeprowadzane są testy odbiorcze);

– w przypadku uszkodzenia osłon stałych: dokonuje się naprawy osłon oraz przeprowadza się pomiary osłon stałych.

Postępowanie pracownika stwierdzającego zaistnienie zdarzenia radiacyjnego:

– niezwłoczne wyłączenie aparatu rentgenowskiego w sposób określony w instrukcji obsługi, a następnie powiadomienie kierownika jednostki organizacyjnej.

W powiadomieniu podać:

- imię, nazwisko i stanowisko lub funkcję osoby stwierdzającej zaistnienie zdarzenia radiacyjnego,
- numer telefonu, z którego dzwoni osoba powiadamiająca,
- dokładną lokalizację miejsca zdarzenia,
- krótki opis zdarzenia.

Bezzwłocznie powiadomić:

- 1) kierownika jednostki organizacyjnej: **tel.** .....
- 2) inspektora ochrony radiologicznej: **tel.** .....
- 3) osoby odpowiedzialnej za wewnętrzny nadzór nad realizacją zadań z zakresu przygotowania i reagowania na zdarzenie radiacyjne – **tel.** .....

Postępowanie kierownika jednostki organizacyjnej:

- jeżeli zachodzi taka potrzeba, niezwłocznie jest powiadomienie:

- Państwowej Straży Pożarnej : **998** lub **112**
- Pogotowia Ratunkowego: **999** lub **112**
- Policji: **997** lub **112**
- zorganizowanie pierwszej pomocy osobom poszkodowanym;
- zorganizowanie zabezpieczenia miejsca zdarzenia w celu uniemożliwienia przebywania, osób postronnych w miejscu zdarzenia;
- określenie dokładnej lokalizacji zdarzenia;
- określenie danych osób poszkodowanych w wyniku zdarzenia;
- powiadomienie Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W powiadomieniu podać:

- 1) dane dotyczące jednostki organizacyjnej,
- 2) opis przebiegu zdarzenia, dokładnej lokalizacji zdarzenia, danych osób poszkodowanych w wyniku zdarzenia,
- 3) informacji dotychczas podjętych działaniach zabezpieczających miejsce zdarzenia;

11. Poziomy odniesienia dla sytuacji zdarzenia radiacyjnego, o których mowa w art. 20 ust. 2-4 i art. 83e ustawy.

1. W przypadku zdarzenia radiacyjnego należy dołożyć starań, o ile jest to możliwe, żeby członek ekipy awaryjnej nie otrzymał dawki przekraczającej wartość rocznej dawki granicznej dla pracowników.
2. W przypadku gdy spełnienie wymagania, o którym mowa w ust. 1, nie jest możliwe, dawki skuteczne (efektywne) otrzymane przez członków ekip awaryjnych muszą

mieścić się w zakresie poziomów odniesienia dawek skutecznych (efektywnych) określonych w odpowiednim planie postępowania awaryjnego.

3. Wartości poziomów odniesienia dawek skutecznych (efektywnych), o których mowa w ust. 2, ustala się na poziomie poniżej 100 mSv, z wyjątkiem przypadku narażenia wyjątkowego, o którym mowa w ust. 4.
4. W przypadku narażenia wyjątkowego wynikającego z działań mających na celu:
  - a) ratowanie życia ludzkiego,
  - b) zapobieżenie groźnym dla zdrowia skutkom promieniowania jonizującego,
  - c) zapobieżenie wystąpieniu katastrofalnych warunków – wartości poziomów odniesienia dawki skutecznej (efektywnej) określone w odpowiednim planie postępowania awaryjnego mogą przekraczać 100 mSv, ale nie mogą przekraczać 500 mSv.
  - d) Wartości poziomów odniesienia dawek skutecznych (efektywnych) dla osób z ogółu ludności w przypadku zdarzenia radiacyjnego powinny być co do zasady ustalone na poziomie poniżej 100 mSv.

12.Zdarzenia, które mogą skutkować powstaniem skażeń promieniotwórczych.

Uwaga! Nie dotyczy aparatów rtg stosowanych w medycznych pracowniach rtg i poza medycznymi pracowniami rtg

13.Plan ćwiczeń i szkoleń w zakresie reagowania na zdarzenie :

- Wstępne i okresowe szkolenia pracowników, podnoszenie wiedzy na temat ochrony radiologicznej oraz wpływu promieniowania jonizującego na organizm żywy (dotyczy skrócenia czasu przebywania w narażeniu oraz stosowaniu osłon osobistych przed promieniowaniem jonizującym).
- Szkolenie wewnętrznych grup awaryjnych, zgodnie z programem szkoleń, opracowanym przez kierownika jednostki organizacyjnej.
- Ćwiczenia odbywać się będą raz na dwa lata. Z przeprowadzonych szkoleń i ćwiczeń zostanie sporządzona dokumentacja ich realizacji, która należy przechowywać przez okres nie krótszy niż 5 lat.
- Szkolenie będzie odbywało się w formie wykładu lub prezentacji, kierownik jednostki organizacyjnej wyznaczy osobę odpowiedzialną za szkolenia.

14.Data obowiązywania zakładowego planu postępowania awaryjnego, częstotliwość jego aktualizacji.

Podpis kierownika jednostki organizacyjnej: .....